

פרשת לך לך תשע"ז

הרב ארי דוד קאהן

Adk1010@gmail.com

1. בראשית פרק יב, א-ט

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-אַבְרָם לֵךְ-לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמֹלַדְתֶּךָ וּמִבְּיַת אַבְיֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ: (ב) וְאָעֲשֶׂיךָ לְגֹי גְדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאֶגְדְּלָהּ שְׁמִי וְהָיָה בְרָכָה: (ג) וְאַבְרָכָה מִבְּרַכְיֶיךָ וּמִקְלָלֶיךָ אֶאְרָ וְנִבְרַכְוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחֵת הָאָדָמָה: (ד) וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה' וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן-חֲמִשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: (ה) וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת-שָׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת-לוֹט בֶּן-אָחִיו וְאֶת-כָּל-רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת-הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר-עִשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן: (ו) וַיַּעֲבֵר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכָם עַד אֵלֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בְּאֶרֶץ: (ז) וַיֵּרָא ה' אֶל-אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אֲתָן אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיְבִין שֶׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנִּרְאָה אֵלָיו: (ח) וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם הַהָרָה מִקְדָּם לְבֵית-אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בֵּית-אֵל מִיָּם וְהָעִי מִקְדָּם וַיְבִין-שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה': (ט) וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וַיִּסְּעֵה הַגְּגָבָה: פ

2. בראשית פרק כב, א-ג

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת-אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַגִּבְיָ: (ב) וַיֹּאמֶר קַח-נָא אֶת-בְּנֶיךָ אֶת-יִחִידְךָ אֲשֶׁר-אֶהְבֵּת אֶת-יִצְחָק וְלֶךְ-לְךָ אֶל-אֶרֶץ הַמְרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיךָ: (ג) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת-חֲמָרוֹ וַיִּקַּח אֶת-שְׁנֵי נַעֲרָיו אִתּוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנֵו וַיַּבְקֵעַ עֲצֵי עֹלָה וַיֵּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר-אָמַר-לוֹ הָאֱלֹהִים:

3. בראשית פרק יא, כד-לב

(כד) וַיְהִי נַחֲוֹר תִּשְׁעֵה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת-תָּרַח: (כה) וַיְהִי נַחֲוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת-תָּרַח תִּשְׁעֵה-עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת: ס (כו) וַיְהִי-תָרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת-אַבְרָם אֶת-נַחֲוֹר וְאֶת-הָרָן: (כז) וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת תָּרַח תָּרַח הוֹלִיד אֶת-אַבְרָם אֶת-נַחֲוֹר וְאֶת-הָרָן הוֹלִיד אֶת-לוֹט: (כח) וַיָּמָת הָרָן עַל-פְּנֵי תָרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלְדֹתוֹ בְּאוֹר כְּשָׂדִים: (כט) וַיִּקַּח אַבְרָם וְנַחֲוֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אִשְׁת־אַבְרָם שָׂרִי וְשֵׁם אִשְׁת־נַחֲוֹר מִלְכָּה בַת-הָרָן אֶבְי-מִלְכָּה וְאָבִי יִסְכָּה: (ל) וַתְּהִי שָׂרִי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלֵד: (לא) וַיִּקַּח תָּרַח אֶת-אַבְרָם בְּנֵו וְאֶת-לוֹט בֶּן-הָרָן בְּנֵו וְאֶת שָׂרִי כַלְתּוֹ אִשְׁת־אַבְרָם בְּנֵו וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוֹר כְּשָׂדִים לְלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד-חָרָן וַיָּשְׁבוּ שָׁם: (לב) וַיְהִי יְמֵי-תָרַח חֲמִשׁ שָׁנִים וּמֵאֵתִים שָׁנָה וַיָּמָת תָּרַח בְּחָרָן: ס

4. רש"י בראשית פרק יא פסוק כח

(כח) על פני תרח אביו - בחיי אביו. ומדרש אגדה יש אומרים שעל ידי אביו מת, שקבל תרח על אברם בנו לפני נמרוד על שכתת את צלמיו והשליכו לכבשן האש, והרן יושב ואומר בלבו אם אברם נוצח, אני משלך, ואם נמרוד נוצח, אני משלך. וכשניצל אברם אמרו לו להרן משל מי אתה, אמר להם הרן משל אברם אני. השליכותו לכבשן האש ונשרף, וזהו אור כשדים. ומנחם בן סרוק פירש אור בקעה, וכן (ישעיה כד טו) באורים כבדו ה', וכן (שם יא ח) מאורת צפעוני. כל חור ובקע עמוק קרוי אור:

5. רש"י בראשית פרק יא פסוק כט

(כט) (כט) יסכה - זו שרה, על שם שסוכה ברוח הקודש, ושהכל סוכין ביפיה. ועוד יסכה לשון נסיכות, כמו שרה לשון שררה:

6. בראשית פרק טו, א-כא

(א) אָחֵרוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר־הָ' אֶל־אַבְרָם בְּמַחֲזָה לֵאמֹר אֶל־תִּירָא אַבְרָם אֲנִי מִגֵּן לְךָ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד: (ב) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי הִ' מִה־תִּתֶּן־לִי וְאֲנִי הוֹלֵךְ עִרְרִי וּבֶן־מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דִּמְשַׁק אֶלְיִעֶזֶר: (ג) וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נִתְּתָה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי: (ד) וְהִנֵּה דְּבַר־הָ' אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ הוּא יִירָשְׁךָ: (ה) וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם־תִּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זִרְעֶךָ: (ו) וְהָאֱמֹן בְּהָ' וַיַּחֲשֶׁבֶה לֹא צְדָקָה: (ז) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי הִ' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֵת לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: (ח) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הִ' בְּמָה אֲדַע כִּי אִירָשְׁנָה: (ט) וַיֹּאמֶר אֵלָיו קַח־הָ' לִי עֵגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאֵיל מְשֻׁלֵּשׁ וְתֵר וְגוֹזֵל: (י) וַיִּקַּח־לוֹ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בְּתוֹךְ וַיִּתֵּן אִישׁ־בִּתְרוֹ לְקִרְאת רַעְהוּ וְאֶת־הַצֹּפֹר לֹא בָתֵּר: (יא) וַיֵּרֵד הָעֵיט עַל־הַפָּגְרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם אַבְרָם: (יב) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבָוֹא וְתִרְדְּמָה נִפְלָה עַל־אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה נִפְלֶתת עָלָיו: (יג) וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תֵּדַע כִּי־גֵרָו יִהְיֶה זִרְעֶךָ בְּאָרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: (יד) וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בְּרַכְשׁ גָּדוֹל: (טו) וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אַבְתִּיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבֹּר בְּשִׂיבָה טוֹבָה: (טז) וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הִנֵּה כִי לֹא־שָׁלוֹם עֵינֵי הָאָמְרִי עַד־הִנֵּה: (יז) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֹלְטָה הָיָה וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׂן וּלְפִיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה: (יח) בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת ה' אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזִרְעֶךָ נִתְּתִי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־הַנְּהַר הַגְּדֹל נְהַר־פְּרָת: (יט) אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקְּנִזִּי וְאֶת הַקְּדַמְנִי: (כ) וְאֶת־הַחֲתִי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַרְפָּאִים: (כא) וְאֶת־הָאָמְרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגְּרָשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי:

7. בראשית פרק כז, ב-י

(ב) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדוֹ זֶקֶן בֵּיתוֹ הַמְּשַׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שִׁים־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי: (ג) וְאֲשַׁבְּיֶעֱךָ בְּהָ' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנִי יוֹשֵׁב בְּקֶרְבָּו: (ד) כִּי אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי תֵלֵךְ וְלִקַּחְתָּ אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק: (ה) וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲעֹבֵד אוֹלִי לֹא־תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הַהֵשֵׁב אֲשִׁיב אֶת־בְּנִךְ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יֵצֵאת מִשָּׁם: (ו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הַשְּׁמֵר לְךָ פֶּן־תִּשְׁיֵב אֶת־בְּנִי שְׁמָה: (ז) הִ' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקַחְנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאָרֶץ מוֹלַדְתִּי וְאֲשֶׁר דְּבַר־לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזִרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מִלְּאֲכוֹ לְפָנֶיךָ וְלִקַּחְתָּ אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם: ... (י) וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גַמְלִים מִגְּמְלֵי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל־טוֹב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ אֶל־אַרְם בְּנֵהֲרַיִם אֶל־עִיר נְחוֹר:

8. רש"י בראשית פרשת חיי שרה פרק כז פסוק ז

מבית אבי - מחרון: ומארץ מולדתי - מאור כשדים: ואשר נשבע לי - בין הבתרים:

9. שמות פרק יב, מ-מא

(מ) וּמוֹשֵׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: (מא) וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ כָּל־צְבָאוֹת הָ' מֵאָרֶץ מִצְרַיִם:

10. סדר עולם רבה (ליינר) פרק א

נמצא נח חיה אחר הפלגה עשר שנים אבינו אברהם היה בפלגה בין מ"ח שנה, אמר רבי יוסי נביא גדול היה עבר שקרא שם בנו פלג ברוח הקודש, שנאמר כי בימינו נפלגה הארץ

וגוי' (שם /בראשית/ י כה), אם בתחלת ימיו, והלא יקטן אחיו היה קטן ממנו והוליד י"ג משפחות ונתפלגו, ואם באמצע ימיו והלא לא בא לסתום אלא לפרש, הא אינו אומר כי בימיו נפלגה הארץ אלא בסוף ימיו, אברהם אבינו היה בשעה שנדבר עמו בין הבתרים בן ע' שנה, שנאמר ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה וגוי' (שמות יב מא), לאחר שנדבר עמו ירד לחרן ועשה שם חמש שנים, שנאמר ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן (בראשית יב ד), נמצא מן הפלגה ועד שיצא אברהם אבינו מחרן כ"ז שנים הן, הן שנים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ושלוש עשרה שנה מרדו, ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר (שם /בראשית/ י"ד) אותה השנה שיצא בה אבינו אברהם מחרן היא היתה שנת הרעב, וירד למצרים ועשה שם שלשה חדשים, ועלה ובא וישב באלני ממרא אשר בחברון, והיא השנה שכבש בה את המלכים, ועשה שם עשר שנים עד שלא נשא את הגר, שנאמר ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען וגוי' (שם /בראשית/ טז ג), וכתוב ואברם בן שמנים שנה ושש שנים בלדת הגר את ישמעאל (שם /בראשית/ טז טז), נמצא ישמעאל גדול מיצחק י"ד שנה, נמצא מן הפלגה ועד שנולד אבינו יצחק נ"ב שנה, ישיבתה של סדם נ"א שנה, מהן שלוש והשקט היה לה ולבנותיה כ"ו שנה.

11. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרשת בא פרק יב סימן מ

מ) ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה. והא כתוב ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה (בראשית טו יג), אלא שלשים שנה עד שלא נולד יצחק נגזרה בין הבתרים, ומשנולד יצחק עד שירד יעקב אבינו למצרים עברו ק"ץ שנה, ששים עד שנולד יעקב, וכתוב ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה (שם מז ט), ועוד מאתים ועשר שנשתעבדו במצרים הרי ארבע מאות ושלשים שנה. וי"א כי לא עשו ישראל במצרים אלא מאתים ועשר שנים, שהרי יש לנו מאדם עד המבול אתרנ"ו, ומן המבול עד שבא יעקב אבינו למצרים תקפ"ב הרי ברל"ה, ומשיצאו עד בנין ראשון ת"פ ועמד ת"י וחרב ע', ובנין שני ת"ך וזה לנו מחורבן שני אל"ט בשנת ג' למחזור רנ"ז שהם בת"ט, ברל"ח ובת"ט הרי דתרנ"ז, הוסיף עליהם גלות מצרים שעמד ר"י, הרי הכל דתתס"ז, והם חשובים למצרים ר"י כל שנה לששה חדשים קיץ וחורף, הרי ת"ך וחמש שנים מקוטעות בין מלך למלך :

12. שכל טוב (בובר) שמות פרשת בא פרק יב סימן מ

מ) ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה. והא כתיב ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה (בראשית טו יג), אלא ה"ק ומושב בני ישראל אשר ישבו בגירות הם ואבותיהם מיום שנולד יצחק עד שיצאו ממצרים ארבע מאות שנה, לקיים מה שנאמר לאברהם אבינו בין הבתרים כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה (שם), זרעך היינו משנולד יצחק ואילך, כדכתיב כי ביצחק יקרא לך זרע (שם כא יב), וכשנולד הי' אברהם מתגורר בארץ פלשתים, ומה שנא' לא להם, היינו סתם שלא פירש שאנה יהיו מתגוררים, ומאהבת הקדוש ברוך הוא את אבותינו התחיל גזירת זמן הגירות מיום שנולד יצחק כדי שלא יאבדו בסכלות מצרים, וכדי למהר ישועתם ולא עיכבם במצרים זולתי מאתים ועשר שנה והני תלתין דכתיב שלשים שנה הוּו מיום שנגזרה גזירה בין הבתרים עד שנולד יצחק, דתניא בסדר עולם אברהם אבינו הי' כשנידבר עמו הקדוש ברוך הוא תחלה בן שבעים שנה, פי' היינו כשאמר לו לך לך (בראשית יב א), ובאותו הפרק נידבר עמו בין הבתרים באותו שנה, ואח"כ חזר לחרן ועשה שם חמש שנים, פי' והחזיר את אביו בתשובה והניח את אביו ויצא מחרן בשנה החמישית לחזירתו שם, וזש"ה ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן (בראשית יב ד), וכשנולד יצחק הי' אברהם בן מאה שנה הרי לי' שנה מיום שנגזרה גזירת בין הבתרים נגזרה גזירת אבותינו להיות באדמת נכר עד שנולד יצחק, ומשנולד יצחק עד שנולד יעקב ששים שנה, דכתיב ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם,

(בראשית כה כו), ומשנולד יעקב עד שירד למצרים עם בניו ק"ל שנה, שנאמר ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה (שם מז ט), ומשירדו למצרים עד שנגאלו הוו מאתים ועשר, הרי לך שלשים וארבע מאות שנה משנגזרה הגזירה בין הבתרים עד יציאת מצרים, דהיינו ארבע מאות שנה לגירות זרעו של אברהם אבינו, דהיינו יצחק ויעקב ובניו זרעם המתייחס אחריו, שכן ישיבת אברהם קרויה גירות, שנא' ויגר אברהם בגרר בארץ פלשתים (בראשית כא לד) (ויגר) [וישב] יצחק בגרר (שם כו ו) וביעקב ימי שני מגורי (שם מז ט):

13. רש"י שמות פרשת בא פרק יב פסוק מ

שלשים שנה וארבע מאות שנה - בין הכל משנולד יצחק עד עכשיו היו ארבע מאות שנה. משהיה לו זרע לאברהם נתקיים (בראשית טו יג) כי גר יהיה זרעך, ושלשים שנה היו משנגזרה גזירת בין הבתרים עד שנולד יצחק. ואי אפשר לומר בארץ מצרים לבדה, שהרי קהת מן הבאים עם יעקב היה צא וחשוב כל שנותיו וכל שנות עמרם בנו ושמונים של משה, לא תמצאם כל כך, ועל כרחך הרבה שנים היו לקהת עד שלא ירד למצרים, והרבה משנות עמרם נבלעים בשנות קהת והרבה משמונים של משה נבלעים בשנות עמרם, הרי שלא תמצא ארבע מאות לביאת מצרים, והזקקת לומר על כרחך, שאף שאר הישיבות נקראו גרות, אפילו בחברון, שנאמר (בראשית לה כז) אשר גר שם אברהם ויצחק, ואומר (שמות ו ד) את ארץ מגוריהם אשר גרו בה, לפיכך אתה צריך לומר כי גר יהיה זרעך משהיה לו זרע. וכשתמנה ארבע מאות שנה משנולד יצחק, תמצא מביאתן למצרים עד יציאתן מאתים ועשר שנה, וזה אחד מן הדברים ששינו לתלמי המלך:

14. רש"י שמות פרשת בא פרק יב פסוק מ

(מ) ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים - עד סוף שלשים שנה וארבע מאות שנה משנאמר לאברהם בין הבתרים, כי בן שבעים שנה היה אברהם אבינו כשנדבר עמו בין הבתרים, והארבע מאות של גר יהיה זרעך, התחילו מיצחק כמו שפירשתי הכל בפרשת [בין] [ה]בתרים:

15. אבן עזרא - הפירוש הקצר שמות פרשת בא פרק יב פסוק מ

(מ) ומושב בני ישראל - תרגמו הזקנים, אשר ישבו במצרים ובשאר ארצות. ויש או' כי ארץ כנען בימים ההם תחת יד מלך מצרים היתה, והם צריכים ראייה. והגאון אמר כי פירושו עד סוף שלשים וארבע מאות שנה. וזה החשבון מיום צאת אברהם מאור כשדים. ואנחנו נדע באמת כי לא עמדו ישראל במצרים מיום רדת יעקב עד צאתם זה המספר. וזה לנו האות: ... כי מה שהעתיקו לנו חכמינו שגלות מצרים היתה מאתים ועשר שנים (ב"ר צא, ב) כן הוא, ודי לנו העתקתם, כי היא הראיה הגמורה, ותוספת שלשים שנה על קץ אברהם מיום צאתו מארצו. וכן הפ"י שאמר השם לאברהם אבינו ארבע מאות שנה עד סוף ארבע מאות מהיום (בראשית טו, יג). וזה הפירוש של הגאון נכון הוא. גם הוא אמר אין לנו צורך שנאמר כי אברהם ויצחק נקראו בני ישראל: